

O DELU ARHIVOV IN ZBOROVANJIH ON THE ACTIVITIES OF THE ARCHIVES AND THE CONFERENCES

Poročilo o delovanju medarhivskih delovnih skupin v letu 2019

(skupno poročilo pripravil koordinator dr. Matevž Košir)

1.1. Pravne podlage za delovanje medarhivskih delovnih skupin

Osnova za delovanje medarhivskih delovnih skupin je Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06, 24/14 – odl. US in 51/14), ki v sedmem odstavku 54. člena določa, da za obravnavo strokovnih vprašanj na posameznih področjih arhivskega strokovnega dela minister, pristojen za arhive, ustanovi medarhivske delovne skupine za posamezna področja arhivske dejavnosti. Za usklajevanje dela medarhivskih delovnih skupin minister določi koordinatorja. Medarhivske delovne skupine delujejo pri državnem arhivu. Podrobnejše delovanje medarhivskih delovnih skupin določa Pravilnik o delu medarhivskih delovnih skupin (Uradni list RS, št. 66/16). Na temelju prvega odstavka 4. in 5. člena navedenega pravilnika je minister, pristojen za kulturo, 20. februarja 2017 izdal Sklep o ustanovitvi medarhivskih delovnih skupin, imenovanju članov medarhivskih delovnih skupin in imenovanju koordinatorja medarhivskih delovnih skupin. Za obravnavo strokovnih vprašanj na posameznih področjih arhivskega dela so bile ustanovljene medarhivske delovne skupine za področja: uprave, pravosodja, zdravstva in socialnega varstva, kulture in znanosti, vzgoje in izobraževanja, gospodarstva ter skupina za arhivsko strokovno izrazje. Skupine imajo po sedem članov iz slovenskih javnih arhivov. Generalna ocena je, da so bile medarhivske delovne skupine v letu 2019 dejavne in da se je njihovo delovanje pri reševanju številnih vprašanj pokazalo kot uspešen prostor izmenjave strokovnih mnenj in delovnih praks ter pri organizaciji izobraževanj ipd. ter kot uspešna pomoč pri delu posameznih arhivistov.

1.2. Skupni sestanki medarhivskih delovnih skupin

V letu 2019 je bil organiziran skupni strokovni sestanek medarhivskih delovnih skupin 15. maja 2019 v avli Arhiva RS, na katerem so člani delovnih skupin obravnavali predlagano vsebinsko in tehnično rešitev klasifikacije fondov in zbirk v skupni podatkovni zbirki. Odprta vprašanja klasifikacije so bila v veliki meri rešena.

Delo medarhivskih delovnih skupin in glavno problematiko njihovega dela so 4. oktobra 2019 na 29. zborovanju Arhivskega društva Slovenije v Mariboru predstavili koordinator in vodje posameznih delovnih skupin. Predstavitvi je sledila razprava o aktualnem dogajanju na različnih področjih dela. Arhivsko društvo Slovenije je v skladu s sklepom 29. zborovanja ADS v Mariboru po njegovem zaključku predlagalo ustanovitev dodatne medarhivske delovne skupine za področje informatike.

Skupni sestanek vodij medarhivskih delovnih skupin je potekal 18. decembra 2019 v sejni sobi Arhiva RS. Prisotni so bili: mag. Hedvika Zdovc ZAC (za Medarhivsko delovno skupino za področje uprave), Anja Prša ZAC (za Medarhivsko delovno skupino za področje pravosodja), mag. Mojca Grabnar ARS (za Medarhivsko delovno skupino za področje zdravstva in socialnega varstva), mag. Mirjana Kontestabile Rovis PAK (za Medarhivsko delovno sku-

pino za področje kulture in znanosti ter za Medarhivsko delovno skupino za vzgojo in izobraževanje), Aleksandra Mrdavšič ARS (za Medarhivsko delovno skupino za gospodarstvo), dr. Zdenka Semlič Rajh PAMB (za Medarhivsko delovno skupino za arhivsko strokovno izrazje), dr. Matevž Košir ARS (kot koordinator medarhivskih delovnih skupin). Glavne teme sestanka so bile: pregled delovanja in aktualna vprašanja pri delovanju medarhivskih delovnih skupin, poročilo o delu medarhivskih delovnih skupin, poenotenje delovanja delovnih skupin in priprava poročil o delovanju posameznih skupin za leto 2019.

Delovne skupine so nadaljevale z dejavnostmi iz leta 2018. Večinoma znotraj medarhivskih delovnih skupin v njihovem delu dejavno sodelujejo vsi člani iz vseh slovenskih javnih arhivov. Delovanje skupin je še posebej učinkovito pri reševanju konkretnih zadev, ki zadevajo isto strokovno področje več arhivov. Skupine so pri svojem delu obravnavale večinoma aktualna vprašanja na področju delovanja, posebno tista, ki obsegajo usklajeno delo pri postopanju z ustvarjalci, usklajevanju klasifikacijskih načrtov, pripravi pisnih strokovnih navodil, klasifikaciji fondov in zbirk, izobraževanju ipd.

Posamezni vodje oziroma drugi člani medarhivskih delovnih skupin so podali poročilo o njihovem delu v letu 2019. Za medarhivsko delovno skupino za področje pravosodja je podala poročilo Anja Prša (ZAC). Poročilo je sicer pripravila mag. Aida Škoro Babić, ki pa se sestanka ni mogla udeležiti. Delovna skupina je največ delovala v okviru dopisnih sej. Ena od glavnih tem je bilo vprašanje prevzemanja hibridnega arhivskega gradiva, ki ga sestavlja fizično in elektronsko gradivo. Poseben izziv je, ker so evidence za sodišča in tožilstva za vse vodene centralno. Delno so evidence elektronske, delno pa so to še vpisniki, ki jih hranijo na sodiščih. Skupina predlaga rešitev, ki bi zagotavljala celovitost, tako da elektronske evidence prevzame ARS, regionalni arhivi pa gradivo. Regionalnim arhivom pa se uredi dostop do elektronskih evidenc. Prizadevajo si, da bi »pilotsko« prevzeli elektronske evidence. Ukvarjali so se še s pripravo klasifikacijskega načrta za državna tožilstva, svetovanjem pri pripravi notranjih pravil ipd. Veliko težavo predstavlja prostorska stiska pri ustvarjalcih in javnih arhivih. Delno je že potekel 30-letni rok, ko bi bilo treba gradivo na temelju zakona prevzeti v arhiv. Po zakonu bi bili sicer gradivo dolžni prevzeti, a zaradi prostorske stiske tega za enkrat (še) ne morejo. Ugotavlja se velik razkorak med teorijo in prakso. Poleg tega se je skupina ukvarjala s pristojnostmi posameznih arhivov glede ustvarjalcev v REGUSTU. Glede vprašanja arhivskega statusa kazenske evidence pa arhivska stroka nima enotnega stališča.

Za medarhivsko delovno skupino za upravo je podala poročilo Hedvika Zdovc. Poleg sestankov skupine so največ komunicirali prek elektronske pošte. Osrednja tema skupine je bil pravilnik o določanju rokov v javni upravi, ki je bil objavljen v avgustu 2019. Pravilnik je bil dobro sprejet, vendar je treba prilagoditi klasifikacije. S skupnostjo občin in upravnimi enotami so se ukvarjali, kako razčleniti klasifikacijske znake, in z enotnim klasifikacijskim načrtom za upravne enote, ki je bil sprejet kot priloga pravilnika (sprejela MJU v novembru, veljaven s 1. 1. 2020). Postavljena je bila posebna komisija za upravne enote, v kateri bo tudi predstavnik medarhivske delovne skupine za upravo. Tudi občine bodo morale novelirati klasifikacijske načrte. Pregledali so tudi klasifikacijski načrt Zavoda za gozdove z enotami. Ukvarjali so se tudi s sodelovanjem pri pripravi izobraževanj.

Poročilo medarhivske delovne skupine za zdravstvo je predstavila mag. Marija Grabnar. Največji fokus je bil na pripravi in organiziranju dveh izobraževanj. Velike težave se pojavljajo pri e-hrambi v zdravstvenih domovih, prav tako pri uporabi splošnega klasifikacijskega načrta in enotnega klasifikacijskega načrta za zdravstvene domove. V veliki meri se ta ne uporablja. Zadeve poskušajo reševati tudi prek skupnosti zdravstvenih domov. Fokus skupine je bil še na centrih za socialno delo, ki so se reorganizirali (s 60 na 16). Sodelujejo tudi s skupino za pravosodje, saj se nekatere pristojnosti prenašajo na sodišča. Zaradi reorganizacije centrov za socialno delo se bo treba dogovoriti tudi glede terito-

rialne pristojnosti med arhivi, saj so se te ponekod spremenile. Ukvarjali so se tudi z vprašanji, kako pristopiti h koncesionarjem, saj so prejeli vprašanje, ali se lahko gradivo uniči oziroma, kam z njim, kaj je arhivskega ipd. Zaradi kompleksnosti vprašanja za enkrat še ni prave rešitve, je pa bilo vprašanje posredovano svetu direktorjev.

Poročilo medarhivske delovne skupine za gospodarstvo je podala Aleksandra Mrdavšič. Največ so se ukvarjali z ustvarjalci na področju energetike, s katerimi sodelujejo, čeprav formalno niso več njihovi ustvarjalci. Težava je definicija javnoupornih osebe, zato bi bilo treba ob priliki popraviti tozadevne člene v ZVDAG-a.

Poročilo medarhivske delovne skupine za arhivsko strokovno izrazje je podala dr. Zdenka Rajh. Skupina se je sestala dvakrat. Skupina je obravnavala nekaj arhivskih definicij in izrazov, pri katerih se je pojavljala dvom o ustreznosti oblik, npr.: digitalizacija/digitizacija ipd. Redno delajo na terminološkem slovarju. Potem so se ukvarjali z usklajitvijo splošne klasifikacije arhivskega poklica arhivist/arhivar. Klasifikacijo vodi Statistični urad RS, ki izhaja iz prevzetih klasifikacij EU. Pri nekaterih izrazih v klasifikaciji bo potrebna sprememba.

Poročilo medarhivske delovne skupine za področje kulture in znanosti ter Medarhivske delovne skupine za vzgojo in izobraževanje je podala mag. Mirjana Kontestabile Rovis. Pri šolstvu so se največ ukvarjali z enotnim klasifikacijskim načrtom za šole in sodelovali z delovno skupino, ki je pripravila roke hrambe. Skupina za kulturo pa se je osredotočila na Javni sklad za kulturne dejavnosti in organizacijo izobraževanj.

Na sestanku so med drugim sklenili, da bodo predlagali, da bi Tanjo Martelanc PANG imenovali v medarhivsko delovno skupino za terminologijo. Udeleženci na sestanku načelno podpirajo ustanovitev nove medarhivske delovne skupine za arhivsko gradivo društev. Obenem pa je pri ustanavljanju skupin potrebna previdnost, da jih ne bo preveč, saj so kadrovske viri arhivov omejeni. Opozorjeno je bilo, da mora vsaka delovna skupina v skladu s Pravilnikom (9. člen) letno organizirati dve redni seji skupine, sicer pa sodelovanje poteka prek dopisnih sej ipd. Do konca meseca januarja 2020 posamezne medarhivske delovne skupine posredujejo letno poročilo koordinatorju, ki do konca meseca februarja pripravi skupno poročilo.

Podrobnejša poročila medarhivskih delovnih skupin, ki sledijo v nadaljevanju, so pripravili vodje posameznih medarhivskih delovnih skupin. Vodje medarhivskih delovnih skupin so mag. Hedvika Zdovc (delovna skupina za upravo), mag. Aida Škoro Babić (delovna skupina za pravosodje), Marija Grabnar (delovna skupina za zdravstvo in socialno varstvo), dr. Bojan Himmelreich (delovna skupina za področje kulture in znanosti), Mirjana Kontestabile Rovis (delovna skupina za vzgojo in izobraževanje), mag. Nina Gostenčnik (delovna skupina za gospodarstvo) in dr. Zdenka Semlič Rajh (delovna skupina za arhivsko strokovno izrazje).

1.3. Poročilo o delu medarhivske delovne skupine za upravo za leto 2019 (pripravila vodja skupine mag. Hedvika Zdovc)

Medarhivska delovna skupina za področje uprave, v sestavi Suzana Čeh (PAM), Aleš Jambreč (ZAP), Tatjana Šenk (ZAL), Jurij Rosa (PANG), dr. Teja Krašovec (PAK), Vesna Gotovina (ARS), mag. Hedvika Zdovc (ZAC), je bila imenovana na temelju sklepa Ministrstva kulturo z dne 20. februarja 2017.

Za obravnavo posameznih strokovnih vprašanj in usklajevanj se je v večini primerov uporabljala elektronska pošta, redni delovni sestaneček pa je potekal 30. septembra 2019 v sejni sobi Zgodovinskega arhiva Celje. Poleg članov delovne skupine so bili pri obravnavi strokovnih tem vključeni tudi drugi arhivisti, ki delajo na področju upravnih organov.

V prvi polovici leta 2019 (od januarja do junija) je delovna skupina (Vesna Gotovina, mag. Hedvika Zdovc, Luka Zupanc) za pripravo novega pravilnika o določanju rokov hrambe v javni upravi opravila številna usklajevanja po elektronski pošti zaradi priprave čistopisa in objave pravilnika v uradnem listu.

Novi Pravilnik o določanju rokov hrambe dokumentarnega gradiva v javni upravi je bil izdan 5. avgusta 2019. Po objavi v uradnem listu bi morali predstojniki organov javne uprave v roku treh mesecev pripraviti nove klasifikacijske načrte in jih posredovati v pristojne arhive v ponovno določitev arhivskega gradiva. Zato je mag. Hedvika Zdovc imela več izobraževanj, kjer je predstavila novosti novega pravilnika, pojasnila strukturo zbirnega kataloga in podala navodilo za uporabo II. III. in IV. poglavja zbirnega kataloga o določanju rokov hrambe v javni upravi (24. septembra 2019 na izobraževanju, ki ga je pripravila za občine Skupnost občin Slovenije v Ljubljani, 24. oktobra 2019 dopolnilno strokovno usposabljanje za uslužbenice upravnih enot v organizaciji Zgodovinskega arhiva Celje v Celju, 19. novembra 2019 na posvetu šolskih tajnic v Laškem, 28. novembra 2019 dopolnilno strokovno usposabljanje za uslužbenice javnopravnih oseb v organizaciji Zgodovinskega arhiva Celje v Celju). Skupaj z Vesno Gotovina pa je 12. novembra 2019 potekala še predstavitev novega pravilnika o določanju rokov hrambe za zaposlene v Zgodovinskem arhivu Ljubljana.

Kljub izvedenemu izobraževanju so občine postavljale še veliko vprašanj, zlasti glede razčlenitve klasifikacijskih znakov 3. nivoja na 4. oziroma 5. nivo in ustrezne prilagoditve vsebine iz 3. nivoja.

Konec avgusta 2019 je s pripravo novega klasifikacijskega načrta začel Zavod za gozdove Slovenije. Nov klasifikacijski načrt sta pripravila Niko Rainer (Zavod za gozdove Slovenije) in mag. Hedvika Zdovc (Zgodovinski arhiv Celje). Osnova za pripravo novega klasifikacijskega načrta je bil sprejet klasifikacijski načrt iz leta 2008. Po noveliranju je bil novi načrt klasifikacijskih znakov poslan na vpogled v Arhiv Republike Slovenije, in sicer zaradi priprave skupnega pisnega strokovnega navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva. Slednjega sta pripravili Vesna Gotovina (Arhiv Republike Slovenije) in mag. Hedvika Zdovc (Zgodovinski arhiv Celje), v komisiji za sprejem pa sta sodelovala še dr. Tanja Martelanc (Pokrajinski arhiv Nova Gorica) in dr. Vinko Skitek (Pokrajinski arhiv Maribor). Dopolnitev skupnega pisnega strokovnega navodila je bila izdana 10. decembra 2019.

Pri pripravi pisnih strokovnih navodil za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva za občine in upravne enote se je postavilo vprašanje, ali bi se lahko izdalo za omenjene ustvarjalce skupno pisno strokovno navodilo za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva.

Glede na to, da so bila nekaterim občinam že izdana pisna strokovna navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva in da lahko občine klasifikacijske znake v klasifikacijskem načrtu iz 3. nivoja za lastne potrebe razdelijo na 4. oz. 5. nivo, morajo pristojni arhivi tudi vnaprej za vsako občino posebej pripraviti pisno strokovno navodilo za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva.

Obstaja pa možnost priprave skupnega pisnega strokovnega navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva za upravne enote, ker imajo le-te z Odredbo o enotnem načrtu klasifikacijskih znakov za upravne enote (Ur. l. RS, št. 71/2019), v prilogi odredbe objavljen Enotni načrt klasifikacijskih znakov za upravne enote. Zato je medarhivska delovna skupina predlagala, naj se preveri, ali arhivska zakonodaja omogoča pripravo le-tega in že podala predlog za sestavo komisije (mag. Hedvika Zdovc, Zgodovinski arhiv Celje, Tatjana Šenk, Zgodovinski arhiv Ljubljana, in Aleš Jambrek, Zgodovinski arhiv Ptuj), iz upravnih enot pa Ernest Mencigar in Karmen Strenčan.

Mestna občina Ljubljana se je na Arhiv Republike Slovenije obrnila z vprašanjem, kdo od uslužbencev je dolžan opraviti preizkus strokovne usposobljenosti za delo z dokumentarnim gradivom. Iz dopisa izhaja, da imajo na mestni

občini organizirano glavno pisarno, naloge glavne pisarne pa opravljajo tudi uslužbenci tajništva na posameznih oddelkih in službah.

Zaradi uskladitve razumevanja 1. odstavka 2. člena Pravilnika o strokovni usposobljenosti za delo z dokumentarnim gradivom so člani delovne skupine sprejeli sklep, da morajo preizkus strokovne usposobljenosti za delo z dokumentarnim gradivom opraviti javni uslužbenci v glavni pisarni, tajništvu služb in enot oziroma osebe, določene za opravljanje nalog glavne pisarne.

Že nekaj časa ima Pokrajinski arhiv Koper težave z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje na Območni službi Koper. Pristojni arhivist je na temelju popisa dokumentarnega gradiva pripravil dodatno navodilo za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva. Vendar je centralna služba zavoda odbiranje arhivskega gradiva zavrnila s pojasnilom, da mora strokovna navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva za celoten zavod pripraviti Arhiv Republike Slovenije, ker je bilo enotno pripravljeno tudi pisno strokovno navodilo za zavod leta 2011. Po mnenju zavoda bi odbiranje po posameznih službah privedlo do različnih usmeritev, kar ni v interesu zavoda, ki je centralno organiziran.

Ustaljena praksa je, da za dokumentarno gradivo državno-upravnih organov, ki so se centralno organizirali po letu 1994, dodatno pisno navodilo za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva do reorganizacije pripravi pristojni arhiv.

Zato je delovna skupina predlagala, naj se ustaljena praksa ne prekine in sprejela sklep, da Arhiv Republike Slovenije ponovno stopi v stik s centralno službo zavoda in s pojasnili skuša rešiti nastalo težavo, ker ima zavod tudi v pisnem strokovnem navodilu za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega iz leta 2011, pri naslovu 2.1 Odbiranje arhivskega gradiva, določeno: »... ZRSZ mora pred začetkom odbiranja arhivskega gradiva obvestiti pristojni arhiv. Pri odbiranju se morajo upoštevati tudi pisna in ustna strokovna navodila, ki jih lahko dajejo pristojni arhivi pred ali med odbiranjem arhivskega gradiva. Za kriterije vzorčenja dokumentarnega gradiva prevzame odgovornost vsak pristojni arhiv.«

Zaradi zlitja baz Arhiva Republike Slovenije in Vzajemne podatkovne zbirke Siranet je treba poenotiti tudi klasifikacijsko shemo fondov in zbirk med arhivi. Zopet se je pojavila težava uvrščanja fondov za centre za socialno delo in inšpektorate. Medarhivska delovna skupina je predlagala, naj se centri za socialno delo razvrstijo pod skupino Posebni organi in organizacije za delo, družino, socialno varstvo in zdravje od leta 1945, inšpektorati pa pod skupino Inšpektorati od leta 1945.

1.4. Poročilo o delu Medarhivske delovne skupine za področje pravosodja (MDS) za leto 2019 (pripravila vodja skupine mag. Aida Škoro Babić)

Medarhivsko delovno skupino za področje pravosodja sestavljajo:

Žarko Bizjak (ZAL), Deborah Rogoznica (PAK), Lilijana Vidrih Lavrenčič (PANG), Boštjan Zajšek (PAM), Aleš Jambreč (ZAP), Anja Prša (ZAC), Aida Škoro Babić (ARS).

MDS za pravosodje je v letu 2019 delovala prek dopisnih sej, saj so bila aktualna vprašanja pereča v tej meri, da jih je bilo treba ad hoc reševati.

Dopisne seje so bile izvedene v obdobju 15. 1.–24. 1. 2019, 18. 2. 2019–26. 2. 2019, 13. 5. 2019–16. 5. 2019, 16. 12. 2019.

Pri svojem delu je MDS zaznala naslednje stanje v pravosodnih organih:

- ☉ digitalizacija in informatizacija pisarniškega poslovanja,
- ☉ poenotenje in ponekod centralizacija podatkovnih baz,
- ☉ gradivo sodišč/tožilstev/odvetništva je hibridno: evidence/vpisniki so elektronski, spis oziroma zadeva je v digitalni in papirnati obliki;

- centralizirani vpisniki/evidence več različnih ustvarjalcev, ki so v pristojnosti različnih arhivov.

MDS je v letu 2019 delala na poenotenju stališč. Pripravljala je in nadaljuje s pripravo enotnih pisnih strokovnih navodil za okrajna sodišča do leta 1994. V pripravi so tudi enotna pisna strokovna navodila za Upravno sodišče.

MDS je začela pogovore glede pilotnih prevzemov elektronskih evidenc z Vrhovnim sodiščem in Državnim odvetništvom RS, ki smo ju vključili v projekt e-ARH.si. MDS pa se je vključila tudi v projekt Vrhovnega sodišča e-hramba.

MDS je dejavno sodelovala pri pripravi državnotožilskega reda oziroma priloge slednjega – klasifikacijskega načrta. Sodelovanje je potekalo z Ministrstvom za pravosodje in Vrhovnim državnim tožilstvom RS.

MDS je v letu 2019 odprla naslednja vprašanja: sistem centralno vodenih vpisnikov in evidenc terja tudi centralno vodeno stalno zbirko dokumentarnega in arhivskega gradiva. To je vprašanje, pri katerem se srečujemo s tem, kako obravnavati gradivo po letu 2014, ko so vsi vpisniki že elektronski. Pojavlja se vprašanje pristojnosti arhivov oziroma kateri arhiv je pristojen – obenem pa se pojavlja vprašanje spoštovanja načela provenience in celovitosti (namreč niso vsi vpisniki centralizirani – samo nekaj teh).

Ustvarjalce smo opozorili na obvezno sprejetje notranjih pravil iz 18. čl. ZVDAGA. Ustvarjalci so sami dolžni pripraviti klasifikacijski načrt, v primeru, da bi želeli uskladitev z arhivsko stroko, naj imenujejo odgovorno osebo za usklajevanje z MDS. Trenutno pri pripravi notranjih pravil dejavno sodelujemo z Ustavnim sodiščem, Vrhovnim sodiščem, Državnim odvetništvom in jim svetujemo.

Prav tako se je pojavilo vprašanje glede hrambe gradiva notarjev in Notarske zbornice, pri čemer je Notarska zbornica izrazila željo po strokovnem sodelovanju MDS.

MDS za pravosodje je dejavno sodelovala tudi z drugimi medarhivskimi skupinami. Tako se je dogovorila z MDS za zdravstvo in MDS za upravo za skupni sestanek članov glede vprašanj vrednotenja gradiva, ki se pojavlja v teh skupinah (v dveh ali v vseh treh).

Na vprašanje MDS za upravo pa je MDS za pravosodje po tehtni preučitvi in razmisleku podala mnenje, da kazenska evidenca mora ohraniti status arhivskega gradiva.

MDS za področje pravosodja je sprejela naslednje sklepe:

- vzpostaviti je treba komunikacijo z najodgovornejšimi funkcionarji pri ustvarjalcu,
- ozaveščati je treba najvišje funkcionarje, namreč izhajajoč iz dejstva, da je izobraževanje zaposlenih pomembno, ugotavlja, da je ozaveščenost najvišjih še bolj,
- člani MDS za pravosodje nujno potrebujejo dostop do osnovnega orodja za dostop do pravih informacij – do IUS INFO, vendar ga ne dobijo, ker dostop za člane MDS arhivom predstavlja previsok strošek.

Nujna pereča vprašanja, ki bi jih po mnenju MDS za področje pravosodja najvišja telesa na področju varstva arhivskega gradiva morala rešiti, so:

- ureditev Regusta – oziroma dogovor med arhivi glede pristojnosti glede na centralizirano vodene evidence,
- prostorska stiska za hrambo gradiva pri ustvarjalcih,
- prostorska stiska pri arhivih,
- gradivo sodišč mora biti hranjeno v prostorih, ki so v lasti države,
- ker je rok za prevzem arh. gradiva sodišč (30 let) glede na vsebino gradiva absolutno prekratek, MDS poziva k spremembi določb ZVDAGA glede dostopnosti tega gradiva v javnem arhivu.

1.5. Poročilo o delu Medarhivske delovne skupine za zdravstvo in socialno varstvo (MZSV) v letu 2019 (pripravila vodja skupine Marija Grabnar)

Medarhivska delovna skupina za zdravstvo in socialno varstvo je delovala v naslednji sestavi:

1. Bojana Aristovnik, Zgodovinski arhiv Celje
2. Dušan Bahun, Zgodovinski arhiv Ljubljana
3. Gordana Šövegeš Lipovšek, Pokrajinski arhiv Maribor;
4. Nataša Majerič Kekec, Zgodovinski arhiv Ptuj
5. Ivanka Uršič, Pokrajinski arhivi Nova Gorica
6. Matej Muženič, Pokrajinski arhiv Koper
7. Grabnar Marija, Arhiv Republike Slovenije

SESTANKI

V minulem koledarskem letu je opravila dva sestanka:

1. 26. septembra 2019 v prostorih ARS, Zvezdarska 1, prisotni vsi člani skupine, sestanek je trajal od 9. do 11. ure.
Obravnavane teme:
  1. ocena nove klasifikacije fondov in zbirk (združena klasifikacija ARS in pokrajinskih arhivov) za področje zdravstva in sociale,
  2. priprava enotnega pisnega navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva za zdravstvene domove,
  3. problematika varstva zdravstvene dokumentacije/podatkov izven bolnišničnih ustanov (Nacionalni inštitut za javno zdravje, centri za socialno delo, domovi za ostarele ...),
  4. stanje gradiva centrov za socialno delo po reorganizaciji,
  5. problematika varstva arhivskega in dokumentarnega gradiva Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca Nova Gorica po inšpekcijskem nadzoru 1. 7. 2019 (poročilo o tem).

2. 11. decembra 2019 v prostorih ARS, Zemljemerska 12 (prisotni vsi člani skupine, razen Gordane Šövegeš Lipovšek, ki jo je nadomestil Vinko Skitek, sestanek je trajal od 10.00 do 12.30 ure.
Obravnavane teme:
  1. nadaljevanje priprave enotnega pisnega navodila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva zdravstvenih domov,
  2. ravnanje z gradivom centrov za socialno delo:
    - vpeljava dokumentnega sistema Krpan – je certificiran?
    - vrste evidenc v EKN za CSD – v kolikšni meri jih centri vodijo,
    - težava arhiviranja gradiva o priznavanju očetovstva in razvezah v centrih za socialno delo, ki je tudi na sodiščih in upravi – gre za enako gradivo, kje ga hraniti,
  3. ravnanje z gradivom manjših koncesionarjev (2 zaposlena) – izvajalcev javne službe oziroma javnega pooblastila – kako izvajati varstvo arhivskega in dokumentarnega gradiva pri njih v skladu z arhivsko zakonodajo (primer manjšega koncesionarja z Obale, ki želi arhivu v Kopru predati izbor kartonov umrlih pacientov),
  4. organizacija dopolnilnih izobraževanj v drugi polovici leta 2020 (izbira kraja, vsebine na sestanku v februarju 2020).

OPRAVLJENA DELA

ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJ

1. 24. januar 2019: izpeljava enodnevnega dopolnilnega izobraževanja za bolnišnične zavode za štajersko območje (tehnična organizacija Zgodovinski arhiv Celje, Splošna bolnišnica Celje, vsebinska priprava programa in predavateljev MZSV, čas izobraževanja 9.00–13.30 ure, 7 predavateljev, 83 udeležencev, vsebina: pregled fondov zdravstvenih ustanov v javnih arhivskih ustanovah na Slovenskem (Marija Grabnar), pomen izobraževanj za delo z dokumentarnim gradivom za ustvarjalce s področja zdravstva (Bojana Aristovnik), skrb za javno zdravstvo v drugi polovici 19. stoletja v fondih uprave Zgodovinskega arhiva Celje (Hedvika Zdovc), Spolne bolezni v Mariboru in okolici na osnovi matičnih knjig Splošne bolnišnice Maribor v času med obema vojnama (Gordana Šovegeš Lipovšek), osebni podatki pacientov in njihove pravice (Katja Ramšak), posebnosti varstva arhivskega gradiva izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki vsebuje osebne podatke (Luka Zupanc), izzivi pri prevzemanju arhivskega gradiva Psihiatrične bolnišnice Idrija (Mira Hodnik).
2. 5. marec 2019: izpeljava enodnevnega dopolnilnega izobraževanja za domove za starejše, posebne socialno-varstvene zavode, varstveno-delovne centre, socialno-varstvene zavode za usposabljanje za štajersko območje (tehnična organizacija Zgodovinski arhiv na Ptuju, vsebinska priprava programa in predavateljev MZSV, čas izobraževanja 9.00–13.30, 5 predavateljev, 47 udeležencev, vsebina: kadrovska dokumentacija, zakonski predpisi, roki hranjenja (Andreja Samec Koderman), ravnanje z dokumentarnim in arhivskim gradivom treh izvajalcev institucionalnega varstva starejših in posebnih skupin odraslih, napotki za pravilno ravnanje z njim (Nataša Majerič Kekec), uporaba EKN za domove za ostarele in posebne socialno-varstvene zavode (Darja Naglič), zagotavljanje varstva gradiva v digitalni obliki v skladu z zakonskimi določili (Jože Škofljanec), organizacija materialnega varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva s poudarkom na preprečevanju poplav oziroma reševanju poplavljenega gradiva (Tatjana Rahovsky Šuligoj).

DELA V ZVEZI S PRIPRAVO STROKOVNEGA NAVODILA ZA ODBIRANJE ARHIVSKEGA GRADIVA IZ DOKUMENTARNEGA GRADIVA ZA ZDRAVSTVENE DOMOVE

Dušan Bahun (ZAL) in Marija Grabnar (ARS) sta na temelju pregleda poslovanja največjega zdravstvenega doma v Sloveniji – Zdravstveni dom Ljubljana (uradni zaznamek sestanka z njimi dne 11. 5. 2019) ugotovila, da posluje že od 12. aprila 2012 na temelju EKN za zdravstvene zavode, da uporablja certificiran informacijski sistem Origami, da mu je ZAL dne 26. septembra 2017 izdal Pisno navodilo za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva. Zavod je dovolil uporabo KN vsem drugim zdravstvenim domovom po Sloveniji.

Člani MZSV so poročali, da je na njihove zahteve (pisne, prek telefona) le malo zdravstvenih domov izrazilo željo po sodelovanju pri pripravi pisnih navodil (doslej je izdanih le 13 zdravstvenim domovom od okoli 65).

NOVA KLASIFIKACIJA FONDOV IN ZBIRK

Po udeležbi na strokovnem sestanku 15. maja 2019 (vodja skupine Marija Grabnar in nekaj članov) je bilo ugotovljeno, da ni bistvenih razlik glede naših predlogov pri klasificiranju zavodov s področja zdravstva in sociale, razen

vključitve centrov za socialno delo med upravne fonde (skupina je predlagala vključitev med socialne fonde).

PREDSTAVITEV DELA MZSV

Marija Grabnar je predstavila delovanje Medarhivske strokovne skupine ARS za problematiko zdravstva in sociale v letih 2007–2019 na zborovanju ADS v Mariboru 4. oktobra 2019.

POGRAM DELA MZSV v letu 2020:

1. organizacija dopolnilnega izobraževanja v drugi polovici leta 2020 (Koper ali Ljubljana) o problematiki varstva zdravstvene dokumentacije/podatkov izven bolnišničnih ustanov in digitaliziranju le-teh (prenos papirnih dokumentov na drug medij),
2. organizacija sestanka 10. februarja 2020 s predstavniki medarhivske skupine za sodstvo in upravo glede arhiviranja dokumentov očetovstva in razvez,
3. priprava dopisa, naslovljenega na zdravstvene domove, glede sodelovanja pri pripravi pisnih navodil,
4. priprava dopisa, naslovljenega na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, glede vodenja evidenc s strani CSD,
5. vprašanje, posredovano Svetu direktorjev, glede pristojnosti združenih CSD (nekatero večje enote združujejo centre, ki so bili prej v pristojnosti dveh arhivov),
6. vprašanje, posredovano Svetu direktorjev, glede poenotenja ravnanja z arhivskim gradivom manjših koncesionarjev.

1.6. Poročilo o delu Medarhivske delovne skupine za področje vzgoje in izobraževanja (MadsVIZ) za leto 2019 (pripravila vodja skupine Mirjana Kontestabile Rovis)

Medarhivska delovna skupina za področje vzgoje in izobraževanja se je sestala na sestanku (1. 2. 2019), drugo problematiko smo reševali prek dopisovanja.

Medarhivska delovna skupina za področje vzgoje in izobraževanja je v letu 2019 nadaljevala z dopolnili novega Pravilnik o določanju rokov hrambe v javni upravi, v katalogu za področje vzgoje in izobraževanja.

Problematika odbiranja osebnih map otrok, ki jim je nudena pomoč v vrtcih in šolah, ki jih arhivi razglasimo kot A-vzorčno gradivo, ponekod še vedno naleti na nasprotovanje, kljub poslani okrožnici z Ministrstva za šolstvo. V skupini se dogovorimo, da nadaljujemo z ozaveščanjem vzgojno-izobraževalnih zavodov o pomenu tega gradiva. Medarhivska skupina je o tej problematiki obvestila Inšpektorat za kulturo in medije RS (IRSKM), ki je podal neobvezujoče mnenje v zvezi s problematiko osebnih map v vzgojno-izobraževalnih zavodih kot A-vzorčnega gradiva in s problematiko seznanil ministra MIZŠ.

V letu 2019 je bila poudarjena problematika zasebnih šol oziroma, kdaj katera šola opravlja javno službo in katere zasebne šole imajo koncesijo, oziroma, katere so brez koncesije in opravljajo javno službo. Katere od teh naj bodo zavedene v REGUSTU in katere so arhivski ustvarjalci. Maja Povalej je na MZIŠ preverila, ali vse šole, vpisane v razvidu izvajalcev vzgoje in izobraževanja, opravljajo javno službo.

Hana Habjan je opredelila gradivo, ki je v evidencah o maturi in je označeno kot arhivsko gradivo. Ugotovile smo, da sta za pravno varnost pomembna le zapisnik o opravljeni maturi in zapisnik maturitetne komisije. Za drugo gradivo,

ki je količinsko obsežno, predlagamo, da ima značaj dokumentarnega gradiva oziroma naj roke hrambe določi vzgojno-izobraževalen zavod sam. Skupina bo dala predlog za spremembo na Pravilnik o šolski dokumentaciji v srednješolskem izobraževanju.

Vse več vzgojno-izobraževalnih zavodov že prakticira elektronsko hrambo. Ne gre samo za elektronsko redovalnico, veliko šol v elektronski obliki vodi tudi matične liste. Šole so v dvomu, ali naj na koncu šolskega leta matične liste tudi natisnejo. Ugotovile smo, da je praksa od šole do šole različna. Nekatere šole ne tiskajo matičnih listov, druge tiskajo na koncu šolskega leta oziroma v srednjih šolah, ko zaključijo zadnji letnik. Če so sprejeta notranja pravila, pri e-arhiviranju matičnih listov ni treba tiskati.

Ugotovile smo, da je na seznamu za obveščanje, ki ta članice skupine za šolstvo uporabljamo za dopisovanje oziroma izmenjavo mnenj s področja problematike vzgoje in izobraževanja solstvo@zal-lj.si, prijavljenih veliko takšnih, ki z vzgojo in izobraževanjem nimajo neposrednega stika oziroma še veliko arhivskih delavcev, ki so že v pokoju. Dogovorimo se, da skrbniku seznama posredujemo nov seznam tistih, ki smo neposredno povezani z arhivskim delom na področju vzgoje in izobraževanja. Skupina bo prek skrbnika seznama obvestila vse člane seznama, naj sporočijo, ali želijo še nadalje biti člani, v nasprotnem primeru jih izbrišemo.

1.7. Poročilo o delu medarhivske delovne skupine za področje kulture in znanosti v letu 2019 (pripravil vodja skupine dr. Bojan Himmelreich)

V letu 2019 se je skupina sestala le enkrat.

Na začetku leta se je članica skupine sestala z inšpektorico Inšpektorata RS za kulturo in medije glede možnosti vložitve predloga za začetek postopka proti JSKD. Pridobila je predlog dopisa, ki ga je skupina poslala inšpektoratu, ko so ji člani skupine posredovali podatke o območnih izpostavah (OI), pri katerih so zaposleni že imeli opravljen preizkus znanja. Pri odpremi dopisa je sodeloval tudi Jernej Križaj, ki je v ARS pristojen za JSKD. Njihova centrala je namreč odločala, katera OI so smela poslati svojega zaposlenega na izobraževanje.

Člani skupine so se dogovorili, da bodo, kljub očitnemu ignoriranju dogovora na strani vodstva JSKD, vztrajali pri izvedbi dogovorjenega. Tretje skupno izobraževanje za zaposlene na OI JSKD sta jeseni organizirala PANG in PAK. Pred tem so z vodstva JSKD zagotovili pripravljenost za polno sodelovanje, ki so ga kasneje tudi uresničili. Jeseni je na seminarju sodelovalo dogovorjeno število udeležencev.

Pri izobraževanju predstavnikov ustvarjalcev je sodelovala tudi članica skupine iz ARS dr. Mateja Jeraj, ki je imela predavanje za muzealce v sklopu dejavnosti sekcije za dokumentacijo pri Skupnosti muzejev.

Bojan Himmelreich je predlagal, da bi skupina izdelala publikacijo, ki bi v uvodu podala skupni pregled arhivskega gradiva gledališč (že prevzetega in tudi tistega, ki je še pri ustvarjalcih, po količinah in vrstah), prinesla opis stanja hrambe gradiva pri ustvarjalcih ter izdelala tipska navodila za odbiranje njihovega gradiva in poskusila izdelati klasifikacijski načrt. Izdaja te publikacije (v nadaljevanju razprave je tekla beseda tudi o njenem poimenovanju), ki bi obsegala tudi zakonodajo in primerjavo s stanjem v tujini, naj bi bila del akcije za pridobitev gradiva gledališč v pristojne arhive, saj bi s predstavitvijo arhivov kot javnih zavodov ter njihovih strokovnih kompetenc in boljših pogojev za materialno varstvo gradiva morda le omajali trdno stališče nekaterih gledališč, ki vztrajajo pri lastni hrambi (za katero pa še nihče ni izpolnil pogojev). Pri tem bi bilo bistveno še enkrat poudariti pogoje ustrezne hrambe gradiva in predvsem pogoje, ki jih zahteva lastna hramba. K pisanju uvoda te publikacije bi lahko pritegnili tudi katerega od zgodovinarjev.

Publikacija bi bila potrebna, ker se nekatera gledališča izgovarjajo na predajanje delov gradiva v Slovenski gledališki inštitut ali na nekakšne pretekle ustne dogovore, da lahko sami hranijo gradivo.

Članice skupine so poročale o svoji dejavnosti: dr. Mateja Jeraj je pripravila navodila za Slovensko narodno gledališče Opera in balet Ljubljana, osnutek KN pa so pripravili sami. Ta bi lahko bil osnova za KN za gledališča. Marjana Kos in Mirjana Kontestabile Rovis sta poročali, da PAK in ZAL zaradi pomanjkanja prostora nimata več možnosti prevzemanja arhivskega gradiva. Nataša je poročala, da je prevzela gradivo JSKD, OI Ptuj. Člani skupine so si izmenjali pisna strokovna navodila za odbiranje raznih ustvarjalcev gradiva. Poizvedovali so tudi, ali se je že kdo lotil priprave KN za arhive.

Člani skupine so na poziv Mirjane K. Rovis izrazili pripravljenost na sodelovanje pri pripravi publikacije o gradivu ustvarjalcev na področju kulture.

V prihodnjem letu skupina namerava (poleg besedil za pravkar navedeno publikacijo) pripraviti besedila za publikacijo o varstvu arhivskega gradiva gledališč, nadaljevati s pripravo vsaj enega skupnega izobraževanja za ustvarjalce s področja kulture ter nadaljevati s sodelovanjem članov pri izmenjavi informacij o KN, navodilih za odbiranje, notranjih pravilih, stanju gradiva in njegovega prevzemanja pri ustvarjalcih s področja kulture in znanosti.

1.8. Poročilo o delu medarhivske delovne skupine za gospodarstvo za leto 2019 (pripravila vodja skupine mag. Nina Gostečnik)

Strokovna skupina za fonde in ustvarjalce s področja gospodarstva je v letu 2019 izvedla dve redni, redno pa je potekala tudi korespondenca prek korespondenčne liste.

Na seji 21. maja 2019 je skupina obravnavala klasifikacijo fondov in zbir v skupni podatkovni zbirnik slovenskih javnih arhivov ter na predlog načrta podala svoje pripombe, ki so bili upoštevani.

Na seji 28. novembra 2019 so člani skupine, ki so pristojni za proizvajalce in prodajalce električne energije, obravnavali razglasitev v navodilu za odbiranje ovrednoteno gradivo za arhivsko gradiva HSE d. o. o. za arhivsko.

Korespondenčno je skupina reševala predvsem strokovna vprašanja, ki so se pojavila v praksi in so bila v veliki večini vezana na Register ustvarjalcev arhivskega gradiva, valorizacijo ustvarjalcev in sodelovanje z njimi.

Tako je obravnavala sprejem pisnih strokovnih navodil pri javnopravnih osebah, ki niso določene s sklepom, klasifikacijski načrt razvojne agencije ter predlog klasifikacije fondov in zbirk.

1.9. Poročilo o delu medarhivske delovne skupine za arhivsko strokovno izrazje v letu 2019 (pripravila vodja skupine dr. Zdenka Semlič Rajh)

Člani delovne skupine so dr. Zdenka Semlič Rajh, dr. Tatjana Hajtnik, dr. Bojan Himmelreich, mag. Mitja Sadek, Olga Pivk, Matej Muženič in dr. Tanja Martelanc kot opazovalec.

Delovna skupina se je v letu 2019 sestala enkrat, večino dela pa je komisija opravila z dopisnimi konzultacijami prek elektronske pošte. Večina članov je dejavno sodelovala pri izvedenih sejah, medtem ko se eden/a izmed članov sej komisije ne udeležuje redno.

Komisija se je v letu 2019 sestala 12. novembra, na seji pa so se člani komisije na prošnjo arhivskega sveta vključili v reševanje problematike neustrezne definicije poklica arhivist. V Sloveniji obstajajo namreč različne definicije in klasifikacije pojmov, ki se nanašajo na področje varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva. Standardna klasifikacija poklicev ter Klasifikacijski sistem

izobraževanja in usposabljanja temeljita na evropski klasifikaciji in po tem povzemajo tudi zavodi za zaposlovanje in statistiko, Agencija za raziskovalno dejavnost RS pa ima svojo klasifikacijo. Skupina je sprejela sklep, da se pripravijo predlogi definicij za naslednje poklice in področja: arhivist, arhivski sodelavec, arhivar, arhivski uradnik, dokumentalist in dokumentolog.

Na osnovi sprejetih sklepov se je vodja skupine dogovorila za sestanek s skrbniškim odborom SKP-08 in KLASIUS na Statističnem uradu RS, na katerem bi predstavili našo problematiko in skušali uskladiti mnenja. Sestanek je bil predviden v mesecu januarju 2020.

Na seji skupine v novembru 2019 so se člani skupine ponovno opredelili o definiciji pojmov »digitalizacija« in »digitizacija« ter potrdili mnenje, ki so ga oblikovali že na seji v letu 2018. Glede na dosedanjo prakso in SSKJ ostajamo pri enem pojmu digitalizacija, ki zajema tako pretvorbo podatkov v digitalno obliko kot uvajanje tehnologije, ki omogoča to pretvorbo. Ker pa v angleškem govornem okolju obstajata za to dva ločena pojma: digitalizacija za uvajanje tehnologije in digitizacija za pretvorbo podatkov v digitalno obliko, se v terminološkem slovarju navajata oba pojma in ob tem pojasni razliko.

Poleg sodelovanja s projektno skupino e-ARH glede terminoloških rešitev v okviru projekta je skupina nadaljevala s pripravami za izdelavo terminološkega slovarja.

Člani skupine so se 15. maja 2019 udeležili strokovnega sestanka na temo Klasifikacija fondov in zbirk. S svojimi pripombami so sodelovali tudi pri oblikovanju pripomb na omenjeno klasifikacijo.

Vodja skupine je v decembru 2019 sodelovala na sestanku koordinacije vodij medarhivskih skupin, kjer je bila predstavljena problematika dela omenjene medarhivske skupine.

Načrt dela za leto 2020

Delo, ki smo si ga zastavili, se bo nadaljevalo v letu 2020. V mesecu januarju, natančneje 23. januarja 2020, bomo opravili sestanek na SURS v zvezi s SKP-08 in KLASIUS.

Skupina bo pripravila vso potrebno dokumentacijo in opise posameznih kategorij, ki bodo služile kot osnova za spremembo v teh dveh klasifikacijah.

Skupina bo nadaljevala s pripravami za izdelavo terminološkega slovarja.

dr. Matevž Košir

51. posvetovanje Hrvaškega arhivskega društva

Slavonski Brod (Hrvaška), 23.–25. oktober 2019

51. posvetovanje Hrvaškega arhivskega društva je potekalo od 23. do 25. oktobra 2019 v Slavonskem Brodu na Hrvaškem.

Posvetovanja so se udeležili hrvaška arhivska javnost ter številni predstavniki arhivskih institucij in društev iz sosednjih držav. Tema zborovanja je bila Upravljanje z elektronskim gradivom in sodobna arhivska praksa.

V sredo, 23. oktobra 2020, se je začel plenarni del posvetovanja. Ob otvoritvi so okoli 200 zbranih udeležencev pozdravili organizator ter predstavniki arhivskih ustanov in društev iz regije.

Prvi dan posvetovanja so bile obravnavane tri teme. Prva je bila upravljanje z dokumentarnim gradivom, pri čemer so bili predstavljeni štirje prispevki:

1. Arian Rajh (Highflott d. o. o.): AMMAmodel zrelosti: procjene zrelosti procesa s gradivom u pismohranama stvaratelja, arhivima u sastavu i arhivskim ustanovama
2. Edvin Buršić (Financijska agencija): Proširenje upravljanja dokumentar-